

Curtea Supremă de Justiție

D E C I Z I E

23 iunie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Ghenadie Nicolaev, Constantin Alerguș, Nadejda Toma, Petru Moraru,

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de inculpatul Balan Igor, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Nisporeni din 14 noiembrie 2014 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 februarie 2015, în cauza penală în privința lui

Balan Igor Grigore, născut la 09.02.1985, domiciliat în or. Nisporeni, str. Păcii 8, ap. 10.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 27.01.2014 – 14.11.2014 (prima instanță);

2. 08.12.2014 – 10.02.2015 (instanța de apel);

3. 29.04.2015 – 23.06.2015 (instanța de recurs ordinar).

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Nisporeni din 14 noiembrie 2014, Balan Igor a fost condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal la 2 ani închisoare cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani, iar conform art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 3 ani.

S-a încasat de la Balan Igor în beneficiul lui Beșliu Silvia prejudiciul moral în mărime de 15000 lei.

Acțiunea civilă înaintată de Beșliu Silvia privind încasarea prejudiciului material a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța în ordinea procedurii civile.

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a constatat că, Balan Igor la 27 iunie 2013, în jurul orei 18:00, conducînd automobilul de model „Mitsubishi-Space W”, cu n/î NS AI 202, pe o stradă din satul Șișcani, raionul Nisporeni, încălcînd prevederile punctelor 45 și 46 ale Regulamentului Circulației Rutiere, care prevăd că: conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținînd permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră, de asemenea conducătorul de vehicul trebuie să manifeste prudență sporită și în caz de necesitate, să reducă viteza pînă la limita ce i-ar garanta siguranța traficului sau chiar să oprească, în cazurile în care se deplasează pe lîngă copii, persoane de vîrstă înaintată, precum și persoane cu semne evidente de invaliditate”, a tamponat partea vătămată Beșliu Silvia, care traversa strada, cauzîndu-i fractura oaselor gambei drepte, hematom și edemul

coapsei drepte ce se califică ca vătămări corporale medii care provoacă dereglarea sănătății de lungă durată mai mult de 21 de zile.

3. Sentința a fost atacată cu apel de avocatul Pacernin Irina în numele inculpatului, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare în privința lui Balan Igor, deoarece acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele infracțiunii.

În motivarea cerințelor a indicat următoarele:

- sentința este bazată pe presupuneri și instanța a dat o apreciere greșită probelor, manifestându-se în favoarea părții acuzării;

- instanța neîntemeiat a concluzionat că, inculpatul conducea automobilul cu viteză excesivă, deoarece partea vătămată, cât și martorii în ședința de judecată nu au confirmat acest fapt, dimpotrivă ei au declarat că automobilul nu avea viteză mare, astfel inculpatul conducea în conformitate cu limita de viteză stabilită în localitate, iar depășirea vitezei urma să fie stabilită printr-un raport de expertiză;

- instanța a ieșit din limitele învinuirii formulate referitor la “viteza excesivă”, deoarece în rechizitoriu nu este indicat că inculpatul se deplasa cu viteză excesivă, în ședință nu s-a stabilit că ultimul conducea automobilul cu viteză ce depășea limita admisă - de 50 km/h.;

- starea inculpatului nu era periculoasă pentru a conduce mijlocul de transport, el nu era sub influența cărorva factori, care ar pune la îndoială atenția, reacția sau dexteritatea în conducere, care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, iar alte argumente nu au fost aduse de către procuror;

- instanța nu a constatat care prevederi și prin ce s-a exprimat încălcarea pct. 45 alin. 1 al RCR de către inculpat, or în ședința de judecată s-a demonstrat că inculpatul a manifestat o prudență sporită la trafic, a văzut copiii, a redus viteza, a văzut nemijlocit copilul - după care s-a repezit partea vătămată, aceasta a apărut pe neașteptate în fața automobilului, a frânat în momentul apariției obstacolului încercând sa-l evite, a virat în stînga și ulterior, stopînd automobilul;

- instanța nu a constatat consecințele prevăzute în dispoziția art. 264 alin. (1) Cod penal și legătura de cauzalitate dintre încălcarea comisă de inculpat și consecințele survenite și nu a analizat acțiunile părții vătămate S. Beșliu, ce contravin prevederilor art. 114 a RCR;

3.1. De asemenea, sentința a fost atacată cu apel în latura civilă și de avocatul Postica Serghei în numele părții civile S. Beșliu, solicitînd casarea parțială a acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie admisă integral acțiunea civilă înaintată, cu încasarea prejudiciului material cauzat de inculpat.

În motivarea cerințelor a indicat că, instanța a interpretat eronat prevederile art. 225 alin. (3) Cod de procedură penală și a ignorat prevederile art. 1420 Cod civil, deoarece la soluționarea acțiunii civile au fost administrate probe ce stabilesc quantumul prejudiciului cauzat de inculpat și necesitatea reabilitării părții vătămate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 februarie 2015, pronunțată integral la 10 martie 2015, apelurile declarate au fost respinse, ca nefondate, cu menținerea sentinței.

4.1. Instanța și-a motivat soluția prin aceea, că probele au fost apreciate de prima instanță în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, hotărîrea adoptată fiind bazată pe fapte concrete și obiective, care confirmă vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal și anume prin:

- declarațiile părții vătămate S. Beșliu, ale martorilor D. Lipinski, I. Galbici, L. Drosu;

- procesul-verbal de cercetare la fața locului cu schema accidentului rutier și tabelul foto din 27.06.2013;

- raportul de expertiză medico-legală nr. 126 D din 29.08.2013 în privința lui S. Beșliu, privind vătămarile corporale.

Totodată, instanța a conchis că sunt nefondate și declarative argumentele avocatului și inculpatului, privind nevinovăția ultimului, deoarece probele administrate în cauză demonstrează vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii imputate.

La fel, instanța a indicat că sunt nefondate argumentele părții apărării, precum că inculpatul se deplasa regulamentar, în conformitate cu limita de viteză admisă în localitate, iar probe care ar confirma faptul depășirii limitei de viteză nu există, că la un moment pe carosabil a apărut partea vătămată și inculpatul neavînd posibilitatea reală de a evita tamponarea, deși a încercat s-o evite, deoarece în ședințele de judecată argumentele menționate nu și-au găsit confirmare prin probe pertinente, concludente și utile. Mai mult, din declarațiile inculpatului rezultă că acesta se deplasa cu viteză sporită menționînd: *„se întorcea de la lucru și dorind să ajungă mai repede acasă a mers prin satul Șișcani, deoarece îi este mai aproape“* și cînd a văzut în stradă copii, a scăzut un pic viteza, că creanga copacului de nuc îl împiedica să vadă carosabilul a micșorat viteza. În acest aspect, sunt relevante declarațiile martorului L. Drosu, care a menționat că mașina era departe cînd a început traversarea partea vătămată, chiar ea personal i-a spus acesteia că mașina este departe, considerînd că dînsa va reuși să traverseze drumul.

Mai mult, însăși inculpatul consideră că accidentul s-a produs din cauza crengii copacului ce nu i-a permis să vadă carosabilul, iar cînd a văzut-o pe partea vătămată era deja tîrziu, a încercat să evite impactul, dar n-a reușit.

De asemenea, din schema accidentului rutier, semnată de inculpat și martorii Lipinski D. și Galbici I., rezultă că automobilul se afla la o distanță de 11,90 m. de la locul impactului și această probă coroborează cu declarațiile părții vătămate, că automobilul se deplasa cu viteză și în urma impactului a fost aruncată la aproximativ 3 metri.

Mai mult, după comiterea accidentului inculpatul a schimbat poziția automobilului, mișcîndu-l în urmă, ce reiese din declarațiile martorului I. Galbici, care a declarat că văzîndu-l pe inculpat că se deplasează cu automobilul în urmă, i-a comunicat să lase automobilul la locul accidentului, că trebuie să vină poliția să facă măsurările necesare.

Colegiul penal a respins argumentele avocatului, precum că instanța nu a apreciat critic declarațiile martorilor D. Lipinski și I. Galbici, că automobilul se deplasa cu viteză redusă și inculpatul a încercat să evite accidentul, or, aceste declarații au fost apreciate critic, din declarațiile acestora rezultă că pîna la producerea accidentului ei se aflau în curtea caselor lor și n-au văzut cum s-a produs accidentul, prin urmare, din declarațiile lor nu se poate constata cu ce viteză se deplasa automobilul, ce manevre a efectuat inculpatul.

Cît privește faptul încălcării de către partea vătămată a prevederilor art. 114 al RCR, instanța de apel a menționat că, potrivit declarațiilor părții vătămate și ale martorului L. Drosu, partea vătămată s-a asigurat considerînd că va reuși traversarea drumului, mai mult ca atît, aceasta a trecut deoarece se temea pentru nepotul său.

În final, instanța a conchis că, probele administrate la dosar demonstrează faptul că inculpatul a încălcat prevederile punctelor 45 și 46 ale Regulamentului Circulației

Rutiere, or acesta n-a condus automobilul cu limita de viteză stabilită, ținând seama de faptul că afară era timp noros, înainte de ploaie, că se deplasează prin localitate unde în stradă se joacă copii, că creanga de la copac îi acoperă o porțiune din traseu ce îi împiedica să se deplaseze fără careva impedimente, cu toate acestea n-a manifestat prudența sporită ca să reducă viteza pînă la limita ce i-ar garanta siguranța traficului sau chiar să oprească automobilul întru evitarea unor consecințe nefaste cît și siguranța pietonilor, or acesta conducea un mijloc de pericol sporit și în sarcina lui era asigurarea securității la trafic.

Instanța de fond la stabilirea pedepsei inculpatului, a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, de gravitatea infracțiunii comise, de personalitatea inculpatului, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării lui, stabilindu-i o pedeapsă sub formă de închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei conform art. 90 Cod penal.

Instanța de apel a conchis că este neîntemeiat argumentul avocatului Postica Serghei în interesele părții civile, privind neadmiterea integrală a acțiunii civile, deoarece instanța de fond corect a statuat că încasarea prejudiciului material cauzat urmează a fi lăsată pentru examinare în ordinea procedurii civile în temeiul art. 225 alin. (3) Cod de procedură penală, or în acest aspect nu au fost prezentate probe ce confirmă necesitatea tratamentului de recuperare a părții vătămate în continuare.

Instanța de apel a indicat că, instanța de fond just a considerat necesar de a admite parțial acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului moral, ținând cont de circumstanțele cauzei, de criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale, echitabile, adică în așa fel stabilite încît să asigure o compensare suficientă și nicidecum exagerată a prejudiciului moral cauzat.

5. Hotărârile judecătorești sînt atacate cu recurs ordinar de inculpat la 08 aprilie 2015, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care, invocînd aceleași motive ca și în apel, solicită casarea acestora, cu pronunțarea unei noi hotărîri de achitare.

În motivarea cerințelor a invocat că, hotărârile judecătorești sînt bazate pe presupuneri și instanțele nu s-au expus asupra legăturii de cauzalitate dintre încălcarea comisă și consecințele survenite. Declarațiile martorilor urmau a fi apreciate critic de instanțe, or, aceștia au confirmat nevinovăția sa în comiterea infracțiunii imputate.

A mai indicat că, la individualizarea pedepsei, instanțele judecătorești nu au luat în considerație prevederile art. 61, 75, 76 Cod penal, astfel fiind stabilită o pedeapsă prea aspră, care nu este proporțională și echitabilă cu scopul pedepsei penale, că sancțiunea art. 264 alin. (1) Cod penal, prevede și alte tipuri de pedeapsă.

Consideră că prejudiciul moral în mărime de 15000 lei nu este echitabil în raport cu suferințele suportate de partea vătămată și este exagerat.

6. Procurorul a depus referință asupra recursului, solicitînd declararea inadmisibilității acestuia, din motiv că temeiul invocat de recurent nu se încadrează în cele prevăzute de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală.

7. Judecînd recursul declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din alte motive decît cele invocate, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 424 Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs și numai în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces și numai în limitele temeiurilor

prevăzute în art. 427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Conform prevederilor art. 435 Cod de procedură penală judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: 1) respinge recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate; 2) admite recursul, casează, parțial sau total, hotărârea atacată și ia una din următoarele soluții: c) rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația condamnatului.

Recurentul a invocat în recurs ca temei de casare pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală și anume: instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, însă, nu aduce argumente concrete în raport cu temeiul menționat, referindu-se la dezacordul cu aprecierea probelor și a vinovăției sale în comiterea infracțiunii imputate.

Colegiul, analizând textul recursului, atestă că recurentul își exprimă, de fapt, dezacordul cu aprecierea de către instanțe a probelor și în legătură cu aceasta invocă nevinovăția sa în comiterea infracțiunii imputate.

În acest sens Colegiul penal conchide, că instanțele judecătorești au cercetat probele și le-au apreciat din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și coroborării acestora, ajungând la o concluzie corectă, că vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal a fost dovedită pe deplin.

De asemenea Colegiul constată că, instanța de apel, judecând apelurile a respectat prevederile art. 414, 417 Cod de procedură penală, a verificat legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, și-a motivat soluția adoptată în baza probelor legal administrate și verificate în ședința de judecată a instanței de apel, fapt reflectat în procesul-verbal al ședinței de judecată, oferind răspunsuri la toate motivele invocate în apeluri, iar conținutul deciziei corespunde prevederilor legale.

Instanța de recurs menționează, că dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor și a vinovăției inculpatului în cele imputate, nu se conțin în temeiurile prevăzute la alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, de aceea criticile formulate de recurent în acest sens nu pot fi considerate ca motiv sub aspectul casării hotărârilor contestate, ca fiind ilegale.

Reaprecierea probelor, în modul propus de către autorul recursului, nu se încadrează în prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, iar o altă opinie asupra probelor care au fost puse la baza hotărârii instanței de fond, apoi verificate de instanța de apel, prin continuarea judecării cauzei în fond, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei, la fel, constatându-se lipsa temeiului de casare prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Totodată, Colegiul menționează că potrivit prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, dacă s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Astfel, după cum s-a menționat mai sus, instanțele judecătorești corect au stabilit starea de fapt și vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate, însă, în opinia Colegiului, au individualizat incorect pedeapsa stabilită inculpatului, ajungând neîntemeiat la concluzia că corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă prin stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare cu suspendarea condiționată a executării pedepsei stabilite și cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

În acest sens Colegiul menționează că, potrivit prevederilor art. 75 Cod penal, prin criteriile generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie una echitabilă, legală și individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, potrivit art. 61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a Codului penal, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Colegiul penal menționează că, în partea stabilirii pedepsei inculpatului instanțele au reținut că, în privința inculpatului n-au fost constatate circumstanțe agravante, acesta nu are antecedente penale, a comis pentru prima dată o infracțiune mai puțin gravă, săvârșită din imprudență, este căsătorit, are la întreținere un copil minor, cu toate acestea concluzionând *„că corectarea și reeducarea lui Balan Igor Grigore este posibilă fără izolarea acestuia de societate prin stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare cu suspendarea condiționată a executării pedepsei stabilite și cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport”*.

Colegiul constată că, instanțele judecătorești la individualizarea pedepsei nu au ținut cont de cele menționate și pedeapsa stabilită inculpatului nu este una echitabilă, deoarece sancțiunea art. 264 alin. (1) Cod penal prevede alternativ mai multe feluri de pedeapsă printre care, amendă în mărime de pînă la 300 unități convenționale, muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau închisoare de pînă la 3 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de pînă la 2 ani.

În acest context, instanța de recurs remarcă că, la individualizarea pedepsei inculpatului instanțele nu au ținut cont de prevederile alin. (2) art. 75 Cod penal, care stipulează că, - *„O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blîndă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei”*.

Astfel, infracțiunea săvârșită de inculpat conform art. 16 alin. (3) Cod penal se consideră mai puțin gravă, însă, aceasta a fost săvârșită din imprudență și ținînd seama de cumulul circumstanțelor atenuante și de persoana inculpatului, care anterior nu a săvârșit careva delict ori infracțiuni, este căsătorit, are la întreținere un copil minor, în cauză lipsesc circumstanțe agravante, avînd în vedere atît principiul prevăzut în art. 4 Cod penal – umanismul legii penale, cît și al art. 61 alin. (2) Cod penal – pedeapsa penală are drept scop corectarea condamnatului, iar executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate, precum și posibilitatea obținerii corectării și reeducării vinovatului, Colegiul penal ajunge la concluzia că nu este rațional ca față de inculpat să fie aplicată cea mai aspră pedeapsă dintre cele alternative prevăzute de sancțiunea art. 264 alin. (1) Cod penal.

La stabilirea pedepsei inculpatului, Colegiul penal va ține cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, de criteriile generale de individualizare a pedepsei, luând în considerație gradul pericolului social al infracțiunii comise, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Prin urmare, instanța de recurs ajunge la concluzia de a admite recursul inculpatului, din alte motive decât cele invocate, cu casarea parțială a hotărîrilor judecătorești, în partea stabilirii pedepsei inculpatului, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărîri, prin care lui Balan Igor în baza art. 264 alin. (1) Cod penal va stabili o pedeapsă sub formă de amendă.

8. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de inculpatul Balan Igor, casează parțial sentința Judecătorei Nisporeni din 14 noiembrie 2014 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 februarie 2015, în partea stabilirii pedepsei, în cauza penală în privința lui Balan Igor Grigore, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărîre, prin care:

Balan Igor Grigore se consideră condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal și i se stabilește pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 300 unități convenționale, ceea ce constituie 6000 (șase mii) lei.

În rest, dispozițiile hotărîrilor atacate se mențin.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 16 iulie 2015.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Ghenadie Nicolaev

Constantin Alerguș

Nadejda Toma

Petru Moraru